

Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman seuranta 2018–2021

EUROOPAN NEUVOSTON YLEISSOPIMUS NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN EHKÄISEMISESTÄ JA TORJUMISESTA (ISTANBULIN SOPIMUS, SOPS 53/2015) ASTUI SUOMESSA VOIMAAN 1.8.2015. ISTANBULIN SOPIMUS PAINOTTUU VÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISYYN, MUTTA SE SISÄLTÄÄ RUNSAASTI VELVOITTEITA MYÖS VÄKIVALLAN UHRIEN SUOJELEMISEKSI JA AUTTAMISEKSI SEKÄ VÄKIVALLAN TEKIJÖIDEN SAATTAMISEKSI RIKOSOIKEUDELLISEEN VASTUUSEEN TEOISTAAN. LISÄKSI SOPIMUS EDellyttää OSAPUOLILTA SEN VELVOITTEIDEN TOIMEENPANON YHTEENSOVITTAMISTA

TÄMÄ MATRIISI TOIMII SOPIMUKSEN TOIMEENPANON SEURANTAVÄLINEENÄ NAPE-TOIMIKUNNASSA.

(Koko toimeenpanosuunnitelma löytyy osoitteesta: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160401>)

TOIMENPITEET HALLINNONALOITTAIN				
<ul style="list-style-type: none"> - RAHOITUSTARPEET VAIN SUUNTAA ANTAVIA ARVIOITA. TODELLINEN RAHOITUSPANO TARKENTUU VUOSITTAIN MINISTERIÖIDEN KANSSA KÄYTÄVISSÄ NEUVOTTELUISSA. - SEURANTAMERKINNÄT: vihreällä suoritettut/käynnistyneet, keltaisella valmisteltavat, punaisella tekemättömät/varmistettavat 				
TOIMENPITEET	AIKATAULU	ARVIOITU RAHOITUS €	VASTUUTAHO	TOIMEENPANO TILANNE (SYYSKUU 2018)
1. ENNALTAEHKÄISYYN LIITTYVÄT TOIMENPITEET				
1.1. EDISTETÄÄN KANSALAIJÄRJESTÖJEN KANSSA TEHTÄVÄÄ NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN VASTAISTA YHTEISTYÖTÄ. PERUSTETAAN NAPELLE JAOSTO, JOSSA JÄRJESTÖT OVAT EDUSTETTUNA JA JONKA TEHTÄVÄ ON MM. KARTOITTA JA TUKEA JÄRJESTÖKENTÄN TOIMIA ISTANBULIN SOPIMUKSEN TOIMEENPANEMISEKSI. (ART. 9)	Jatkuva		STM	Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaisten palvelujen verkostoimisen työryhmä asetettiin kesäkuussa 2018. Työryhmässä on useiden eri järjestöjen edustus, ja sen tehtävänä on mm. kartoittaa väkivallan ennaltaehkäisyyn ja tunnistamiseen sekä uhrien auttamiseen liittyvät palvelut, joita järjestöt tällä hetkellä tuottavat kunnille. Työryhmän toimikausi kestää vuoden 2019 loppuun.
1.2. VAIKUTETAAN SIIHEN, ETTÄ UUSIA TIETOJÄRJESTELMIÄ KEHITETTÄESSÄ MAHDOLLISTETAAN SOPIMUKSEN EDellyttämien tietojen keruu. TÄLLÄ TARKOITETAAN MUUN MUASSA UHRIN JA TEKIJÄN VÄLISEN SUHTEEN SEKÄ UHRIN SUKUPUOLEN TILASTOIMISTA. (ART. 11)	Jatkuva		SM POHA OM	SM/POHA: Asia on huomioitu poliisin tietojärjestelmäkehitystyössä. IMPRODOVA-projektissa, jossa Poliisiammattikorkeakoulu on mukana, tarkastellaan olemassa olevia tietolähteitä (ja sitä kautta

				<p>tietojärjestelmiä). Yhtenä mittarina on juuri se, saadaanko tietoa uhrin ja tekijän välisestä suhteesta ja sukupuolista. Projektissa toteutettavan tutkimuksen pohjalta esitetään suosituksia.</p> <p>OM: AIPA-järjestelmää kehitettäessä mahdollistetaan sopimuksen edellyttämien tietojen keruu. AIPaan on mahdollista tallentaa erilaisia rakenteisia tietoja ja jatkossa hyödyntää niitä raportointivälineiden avulla. Kysymyksessä olevien tietojen käsittely rakenteisesti AIPA-järjestelmässä edellyttää, että esitutkintaviranomainen tuottaa omassa tietojärjestelmässään nämä tiedot rakenteisessa muodossa ja ne siirretään teknisen yhteyden välityksellä AIPA-järjestelmään.</p>
1.3. VAIKUTETAAN SIIHEN, ETTÄ UUSIA TIETOJÄRJESTELMIÄ KEHITETTÄESSÄ MAHDOLLISTETAAN ISTANBULIN SOPIMUKSEN EDELLYTTÄMIEN TIETOJEN KERUU. TÄLLÄ TARKOITETAAN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TIETOJÄRJESTELMISSÄ RAKENTEISTEN ASIAKIRJOJEN LAATIMISTA SITEN, ETTÄ SOPIMUKSEN KANNALTA OLENNAINEN VÄKIVALTATieto SAADAAN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASTIEDOISSA ESIIN. (ART. 11)			STM	<p>THL vastaa asiakirjarakenteiden kehittämisestä Kanta-palveluun. THL:n väkivaltatyön keskeisimmät lomakkeet on sisällytetty kuvauksiin. edellä mainittu NAPE:n työryhmä on kuullut työssään THL:n asiantuntijaa, jonka tehtäviin kuuluu sosiaalihuollon tietorakenteiden ja erityisesti sosiaalihuollon asiakastietomallin kehittäminen ja ylläpitäminen.</p>
1.4. TOTEUTETAAN TUTKIMUS VAMMAISTEN KOKEMAN SOPIMUKSEN KATTAMAN VÄKIVALLAN YLEISYYDESTÄ JA PALVELUJEN SAATAVUUDESTA. (ART. 11)	Avoin		STM	<p>Asia ei edennyt vuonna 2018.</p>
1.5. TOTEUTETAAN LAPSIUHRITUTKIMUS SÄÄNNÖLLISIN VÄLIAJOIN OSANA KANSALLISTA KOULUTERVEYSKYSELYÄ. (ART. 11)	Jatkuva		STM/THL	<p>THL: Lapsiuhritutkimus toteutetaan ensimmäistä kertaa osana kouluterveyskyselyä (väkivaltaa koskevien kysymysten lisämoduulina) kevään 2019 tiedonkeruussa. Tämän jälkeen tutkimus on tarkoitus</p>

				toistaa säännöllisesti, noin 4–5 vuoden välein.
1.6. EDISTETÄÄN TUTKIMUSTA SEKSUAALIRIKOSTEN KÄSITTELYSTÄ ESITUTKINNASSA VIRANOMAISTOIMINNAN KEHITTÄMISEKSI. (ART. 11)	Avoin		SM	Asia ei ole edennyt vuonna 2018.
1.7. ARVIOIDAAN, KUINKA PALJON LÄHISUHDEVÄKIVALLASTA AIHEUTUU KUSTANNUKSIA SUOMESSA. (ART. 11)	Avoin		STM	Hankehakua valmistellaan.
1.8. LISÄTÄÄN NUORTEN KANSSA TOIMIVIEN AMMATTILAISTEN OSAAMISTA VÄKIVALLAN EHKÄISYSSÄ, TOIMIJOINA EHKÄISEVÄÄ NUORISOTYÖTÄ KEHITTÄVÄT YKSIKÖT. (ART. 12)	Jatkuva		OKM	Nuorisotyön osaamiskeskuksessa kehitetään ehkäisevää nuorisotyötä. Työ perustuu voimassa olevaan nuorisolakiin.
1.9. TOTEUTETAAN KAMPANJA TASA-ARVON EDISTÄMISEKSI JA VÄKIVALLAN VASTUSTAMISEKSI LIIKUNTA- JA NUORISOTYÖSSÄ. (ART. 12)	Avoin	40 000 eur	OKM	Yhteistyökumppanien kartoitus on kesken. Hanke on toteutettavissa 2019.
1.10 EDISTETÄÄN YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOVALISTUSTA TURVA- PAIKANHAKIJOILLE JA KOTOUTUMISPALVELUIDEN PIIRISSÄ OLEVILLE HYÖDYNTÄEN JO KEHITETTYJÄ TOIMINTAMALLEJA. (ART. 13)	Avoin		SM MIGRI TEM	<p>TEM/OPH: Tasa-arvosisällöt ja sukupuolinäkökulma huomioidaan kotoutumiskoulutusten sisällöissä.</p> <p>Migri: Maahanmuuttoviraston ”ONE”-hanke kokoaa turvapaikanhakijoille tarkoitetun infopaketin turvapaikkamenettelystä ja osana materiaalia tuotetaan sukupuolittuneeseen väkivaltaan liittyvä tietopaketti.</p> <p>Maahanmuuttoviraston hanketyönä on laadittu ajalla 1.1.-30.9.2018 selvitys turvapaikanhakijoiden parisuhteiden ja vanhemmuuden haasteista sekä auttamisen mahdollisuuksista vastaanottokeskuksissa.</p> <p>Osana vastaanottokeskusten järjestämää työ- ja opintotoimintaa kaikille hakijoille annetaan tietoa naisten oikeuksista. (mm. tuotettu tietopaketti naisten</p>

				oikeuksista)
1.11 ENNALTAEHKÄISTÄÄN MAAHANMUUTTAJAPERHEIDEN ERI PERHEENJÄSENTEN ERITAHTISTA KOTOUTUMISTA KEHITTÄMÄLLÄ KOTONA LAPSIAAN HOITAVIEN VANHEMPIEN KOTOUTUMISKOULUTUSTA. VAHVISTETAAN MAAHANMUUTTAJAPERHEIDEN OHJAUSTA OSANA SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN MUUTOSOHJELMAAN SISÄLTYVIEN PERHEKESKUSTEN TOIMINTAA. (ART. 13)	Avoin		TEM OKM STM	<p>TEM/OPH: Kotona lapsiaan hoitavien vanhempien kotoutumismahdollisuuksia on kehitetty osana vapaan sivistystyön toimintaa. Opetushallitus antoi vuoden 2017 lopulla opetussuunnitelmasuosituksen vapaan sivistystyön luku-taitokoulutukselle. Muutos luo myös luku- ja kirjoitustaidon koulutusmahdollisuuden kotivanhemmille, jotka aikaisemmin ovat olleet koulutusjärjestelmän katveessa.</p> <p>TEM/OPH: Vapaan sivistystyön koulutuksessa 1/2018 lähtien maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyt koulutuksen valtionosuus on täysimääräinen, kun muun vapaan sivistystyön valtionosuus on 57 % tai 65 %.</p> <p>Kotoutumissuunnitelmaan hyväksytty koulutus, esim. luku- ja kirjoitustaidon koulutus tai muu kielikoulutus, on opiskelijalle maksuton.</p> <p>THL: Perhekeskuksissa on kehitetty palveluita lähtökohtana perheiden moninaisuus. Osassa maakunnista on myös päätetty edistää ammattilaisten rekrytointia perhekeskuksiin mahdollisimman moninaisilla taustoilla. Lisäksi perhekeskuksiin on palkattu ns. kulttuuritulkkeja tukemaan eritaustaisia perheitä suomalaisissa palveluissa. LAPE-muutosohjelma päättyy 2018, mutta palvelujen kuten perhekeskusten toiminnan kehittäminen jatkuu yhteistyössä kuntien ja tulevien maakuntien kanssa.</p>
1.12 LAADITAAN KURITUSVÄKIVALLAN VASTAINEN TOIMINTAOHJELMA OSANA LAAJAA LASTEN JA NUORTEN	2018		STM THL	THL: Kansallinen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelma julkaistiin vuonna 2018. Ohjelma

TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEN OHJELMAA. (ART. 13)				sisältää tavoitteita ja toimenpiteitä alle 25-vuotiaiden lasten ja nuorten tapaturmien ja itsemurhien sekä alle 18-vuotiaisiin lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn ja vähentämiseen. THL on asettanut ohjausryhmän vuosille 2018 – 2025 laatimaan, seuraamaan ja arvioimaan <i>Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman</i> lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn osa-alueelle asetettavia tavoitteita ja toimenpiteitä. Ohjausryhmä laatii lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn toimenpide-esityksensä vuoden 2019 aikana.
1.13 JÄRJESTETÄÄN NAISIIN KOHDISTUVAA VÄKIVALTAAN KÄSITTELEVIÄ SEMINAAREJA, TYÖPAJOJA JA MUITA TILAISUUKSIA OSANA ISTANBULIN SOPIMUKSEN TUNNETUKSI TEKEMISTÄ SEKÄ NAISTEN JA TYTTÖJEN OIKEUKSIEN EDISTÄMISTÄ KANSALLISELLA TASOLLA. (ART. 13)	Jatkuva		UM	<p>UM on järjestänyt ja osallistunut yhdessä muiden toimijoiden kanssa useampaan koulutus-, luento-, työpaja- ja tiedotustilaisuuteen, joissa on käsitelty Istanbulin sopimusvelvoitteita, sisältöä ja sopimuksen tunnettavaksi tekemistä Suomessa. Lisäksi Suomi on osallistunut aktiivisesti EU:n Istanbulin sopimuksen liittymisprosessin loppuunsaattamiseen unionin neuvostossa. Tyttöjen ja naisten oikeudet, mukaan lukien naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjuminen on myös yksi kehityspolitiikan painopisteistä ja kehityspolitiikan läpileikkaava tavoite.</p> <p>Tämän lisäksi artiklan 13 toimeenpanoon liittyen muut ministeriöt ovat järjestäneet tilaisuuksia, jossa Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa on tehty tunnetuksi.</p>
1.14 EDISTETÄÄN SITÄ, ETTÄ OLEMASSA OLEVIA TASA-ARVO-, IHMISOIKEUS- SEKÄ TURVATAITO- JA SEKSUAALIKASVATUSMATERIAALEJA OTETAAN KÄYTTÖÖN OPETETTAESSA TERVEYSTIETOA JA SOVELTUVIN OSIN	Jatkuva		OKM OPH STM THL	OKM/OPH: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien tekeminen tuli pakolliseksi myös peruskouluille vuoden 2017 alusta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tekemisen tueksi tuotettu opas on koulujen käytössä ja

MUITA OPPIAINEITA. (ART. 14)

toisen asteen oppilaitosten tueksi on valmisteilla opas.

Perusopetuksen terveystiedon OPS2014-perusteet (7-9 luokat)_Oppiaineen tehtävä:

"Terveystiedon lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä."esim. tavoite 2: **ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita ja -kriisitilanteissa**

T4: ohjata oppilasta pohtimaan...yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä...

T11: ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpäähän kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä...

S2 Terveystietä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: **Sisällöissä perehdytään mm. seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen.**

Terveystiedon edistämisen **sisällöissä otetaan huomioon mm. kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen**

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015 / terveystieto (voimassa 1.8.2016 alkaen toistaiseksi)

Yhteisöllisen opiskelu- ja oppimisympäristön toimintatapoja on kehitetty mm. laatimalla kouluille/oppilaitoksille opas ja koulutusmateriaalia seksuaalisen häirinnän vastaiselle työlle (kielillä suomi, ruotsi ja englanti).

<p>1.15 THL:N TASA-ARVOTIEDON KESKUKSESSA TOTEUTETAAN HANKE, JOSSA SOPEUTETAAN JA JALKAUTETAAN SUOMEEN NORJASSA LAADITTU, 13–18-VUOTIAILLE NUORILLE SUUNNATTU OPAS SUKUPUOLITTUNEESTA VIHAPUHEESTA. HANKETTA RAHOITTAÄ POHJOISMAIDEN TASA-ARVOMINISTERINEUVOSTO, JA OPPAAN MARKKINOINTIIN OSALLISTUU ALLIANSSI RY. (ART. 14)</p>	<p>2018</p>		<p>STM THL</p>	<p>#EmmeVaikene – Mitä on vihapuhe ja miten se liittyy sukupuoleen? -opas sisältää tietoa vihapuheesta ja sen vaikutuksista sukupuolinäkökulmasta. Oppaaseen on koottu ohjeita siitä, miten toimia kohdatessaan vihapuhetta sekä tahoja, joilta voi saada apua. Materiaali on suunnattu 13–18-vuotiaille nuorille.</p> <p>Tasa-arvotiedon keskus (THL) on laatinut oppaan Pohjoismaiden ministerineuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta. Työn pohjana on ollut Norjassa laadittu opas Ikke Greit, josta jokainen Pohjoismaa toteuttaa oman versionsa.</p> <p>Tämän lisäksi OKM/OPH on toteuttanut vihapuheen vastaisia kampanjoita, joista pyydetään lisätietoa.</p>
<p>1.16 HANKITTAESSA KOTOUTUMISKOULUTUSTA TYÖVOIMAKOULUTUKSENA HANKINTAYKSIKÖJEN TULEE JO NYT TARJOUSPYYNNÖISSÄ JA HANKINTASOPIMUKSISSA HUOMIOIDA TASA-ARVOSÄÄLLÖT JA SUKUPUOLINÄKÖKULMA KOTOUTUMISTA EDISTÄVISSÄ PALVELUISSA JA TUKITOIMISSA. TEM TUO ESIIN ISTANBULIN SOPIMUKSEN VELVOITTEET KOTOUTUMISKOULUTUSTEN OPETUSSUUNNITELMIEN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVASSA TYÖSSÄ. (ART. 14)</p>	<p>Jatkuva</p>		<p>TEM OKM OPH</p>	<p>TEM: Työvoimakoulutuksen ja muiden TE-palveluiden hankinnasta annettiin TEM:n ohje 1899 vuonna 2017. Ohje sisältää myös luvun tasa-arvonäkökulman huomioimisesta (5.2.). TEM on tuonut asian esiin valmisteluissa mutta opetussuunnitelmien päivittäminen ei ole ollut nyt ajankohtaista.</p> <p>OPH päivittää kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet vuonna 2019, jolloin Istanbulin sopimuksen velvoitteet otetaan huomioon.</p>
<p>1.17 VAKIINNUTETAAN JA LEVITETÄÄN EPRAS-HANKKEESSA LUOTU LÄHISUHDEVÄKIVALLAN JA NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN TUNNISTAMISEN JA TORJUNNAN LISÄKOULUTUS OSAKSI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISTEN JA POLIISIEN PERUS- JA LISÄKOULUTUSTA. (ART. 15)</p>	<p>2019</p>		<p>STM THL</p>	<p>EPRAS-hankkeen tuloksena valmistuu keväällä 2019 Luottamusta – puutu väkivaltaan -verkkokoulutus. Poliiseille ja sote-ammattilaisille suunnatun verkkokoulutuksen tarkoituksena on vahvistaa ammattilaisten osaamista lähisuhdeväkivallasta ja naisiin kohdistuvasta väkivallasta (tunnistaminen,</p>

				<p>kohtaaminen, puuttuminen, monialainen yhteistyö).</p> <p>Vuoden 2019 aikana on tarkoitus suunnitella tarkemmin koulutuksen levittämistä osaksi ammattilaisten peruskoulutusta.</p> <p>EU-hankerahoitus EPRAS verkkokoulutukseen + arviointitutkimukseen on ollut 500 000 euroa + THL:n rahoittama omavastuu 20 %.</p>
1.18 KEHITETÄÄN YHTEISÖLLISTÄ OPISKELUHUOLTOA VÄKIVALLAN EHKÄISEMISEKSI. (ART. 15)	Jatkuva		<p>OKM OPH STM THL</p>	<p>OPH: Yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisen tueksi on järjestetty valtakunnallinen opiskeluhuollon koulutuskiertä (12 tilaisuutta) sekä erillisiä alueellisia tilauskoulutuksia (20).</p> <p>Oppilas- ja opiskelijahuollon tehtävänä on osana koulu- ja opiskeluyhteisön toimintakulttuuria kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa koulun ja oppilaitoksen yhteisöllistä toimintatapaa. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteutetaan opiskeluhoitopalvelujen ja oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa yhteistyössä laaditun oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Lisäksi väkivallan ehkäisytöiden suunnitelmallisuutta oppilaitostasolla vahvistavat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaissa mainitut lakisäätöiset suunnitelmat, jotka vuoden 2015 lainmuutoksella tulivat kaikkien koulujen velvoitteeksi 1.1.2017 päättyneellä siirtymäajalla. Suunnittelussa on kyse</p>

				<p>suoraan lain määräämästä veloitteesta.</p> <p>Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapoja on kehitetty mm. laatimalla kouluille/oppilaitoksille opas ja koulutusmateriaalia seksuaalisen häirinnän vastaiselle työlle (kieliversioina suomi, ruotsi ja englanti)</p> <p>Koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien työn tueksi on laadittu opas.</p> <p>Yhteisöllisen opiskeluhuollon tueksi valmistellaan www-portaalia.</p>
<p>1.19 LISÄTÄÄN POLIISIEN, SYYTTÄJIEN, TUOMAREIDEN SEKÄ SOVELTUVIN OSIN MYÖS TURVAPAIKKA- JA OLESKELULUPA-ASIOITA KÄSITTELEVIEN OSAAMISTA UHRIN SUOJELUTARPEEN ARVIOIMISESTA, VÄKIVALTAIMIÖSTÄ, UHRIN SENSITIIVISESTÄ KOHTAAMISESTA SEKÄ TRAUMATUNTEMUKSESTA. TÄSSÄ HYÖDYNNETÄÄN SOVELTUVIN OSIN JÄLJEMPÄNÄ 49 ARTIKLAN ALLA MAINITUN TYÖRYHMÄN VALMISTEILLA OLEVAN LOPPURAPORTIN SUOSITUKSIA. (ART. 15)</p>	<p>2018– 2019</p>		<p>SM POHA MIGRI OM VKSV</p>	<p>SM/POHA: Poliisihallitus järjesti 18.-19.1.2018 yhteistyössä poliisiammattikorkeakoulun kanssa Väkivalta ja sensitiivisyys -kutsutapaamisen asiantuntijoille poliisiammattikorkeakoululla. Osallistujia oli noin 30. Käsittelyssä oli mm. Uhrin kohtaaminen rikosasioissa, lapsiin kohdistuvat rikokset, seksuaalirikokset kulttuurisensitiivisyys, ihmisoikeudet, kunniaväkivalta ja FGM sekä muita näkökulmia yms. tilaisuuteen osallistui viranomaisten ja hanketoimijoiden lisäksi eri järjestöjen edustajia. osallistujat esittelivät omaa toimintaansa, prosesseja yms. lisäksi käsiteltiin laajasti mm. asiaan liittyviä poliisin koulutusasioita.</p> <p>Valmistelussa vastaava/vastaaviin asioihin (edellä) liittyvä koulutusseminaari 26.-27.9.2019 poliisihallinnon</p>

				<p>täydennyskoulutuksena.</p> <p>Uhrin kohtaamista käsitellään poliisin tutkintokoulutuksissa sekä AMK -koulutuksessa, että YAMK -koulutuksessa.</p> <p>EPRAS -projektissa (mukana POHA, POLAMK -pilotoinnissa Pohjanmaan ja Sisä-Suomen poliisilaitokset) rakennettavan verkkokoulutuspaketin myötä poliisi (ja sote-ym. viranomaiset) saavat koulutusta liittyen (lähisuhde) väkivaltaan ilmiönä, uhrin sensitiivisestä kohtaamisesta ja traumatuntemuksesta.</p> <p>Asioita käsitelty mm. poliisitoiminnan neuvottelupäivillä, rikostorjunta vastaavien päivillä ja tutkinnanjohtajakurssilla.</p> <p>Poliisihallitus ja Poliisiammattikorkeakoulu osallistuneet OM:n työryhmään - Uhri rikosprosessissa – ehdotus hyvistä menettelytavoista uhrien tarpeiden huomioon ottamiseksi. Raportti julkaistu 31.10.2018 - OM:n julkaisu 44/2018. raportin suositukset huomioidaan poliisin toiminnassa - mm. kohtaaminen, ilmoitusten vastaanotto, kuuleminen yms.</p> <p>Poliisi on päivittänyt ohjeistustaan mm. rikoksen uhrin ohjaaminen palveluihin, rikosasioiden sovittelu ja lähestymiskielto. uudet ohjeet voimaan 1.1.2019.</p> <p>Tarkoituksena on koota valtakunnallinen vastuu- ja yhteyshenkilöverkosto uhri, sovittelu, edunvalvonta ja lähestymiskieltoasioissa.</p>
--	--	--	--	---

			<p>Poliisihallitus järjestää rikosuhripäivystyksen kanssa yhteisen valtakunnallisen tilaisuuden 22.3.2019</p> <p>MIGRI: Maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikössä on laadittu ohjeistukset FGM:n ja pakkoavioliittojen huomioimisesta turvapaikkaprosessissa ja yksikön ylitarkastajia on koulutettu ohjeiden sisällöistä. Ohjeistuksissa ja koulutuksissa käsitellään muun ohella uhrin suojelutarpeen arvioimista, uhrin sensitiivistä kohtaamista ja traumakokemusten huomioimista.</p> <p>Turvapaikkayksikön ylitarkastajille on tarjolla myös Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston EASO:n koulutusmoduuli Gender, gender identity and sexual orientation, jonka tarkoituksena on antaa tietoja, taitoja ja osaamista sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arviointiin. Turvapaikkayksikön ylitarkastajille koulutetaan myös EASO:n Interviewing Vulnerable Persons -moduulia, jossa keskitytään yleisesti traumatisoituneiden hakijoiden kohtaamiseen, traumatisoitumisen vaikutuksiin sekä traumatisoituneiden hakijoiden erityistarpeisiin. Kaikkien edellä mainittujen koulutusten pitäminen jatkuu edelleen.</p> <p>Lisäksi työn alla on kartoitus perheväkivaltatapauksen arvioinnista ja kartoituksen perusteella laaditaan mahdollisesti ohjeistus aiheesta.</p> <p>Parannetaan turvapaikanhakijanaisten ja - tyttöjen erityistarpeiden tunnistamista ja huomioimista erityisesti vastaanottopalvelujen alkuvaiheessa mm. seuraavien hankkeiden kautta:</p>
--	--	--	--

				<p>- 2017 HAPKE 3 hanke: vastaanottokeskusten ammattilaisille järjestetään lisäkoulutusta naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja seksuaalisen hyväksikäytön tunnistamisesta</p> <p>-2017- 2020 THL/ vastaanottoyksikkö TERTTU-hanke: Kehitetään turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastusta</p> <p>- 2017 ->Kehitetään edelleen vastaanottokeskuksissa käytössä olevaa toimintamallia hakijoiden tuen tarpeiden selvittämisestä ja asiakassuunnitelman / hoito- ja kasvatussuunnitelman laatimisesta</p> <p>- 2017-> Laaditaan ohjeistusta vastaanottokeskuksille toimintaan niiden asiakkuudessa olevien ihmiskaupan uhrien kanssa</p> <p>- 2017 Vastaanottoyksikkö/HAPKE 3 : Kehitetään vastaanottokeskusten ohjausta haavoittuvassa asemassa olevien erityistarpeiden huomioimisesta erityisesti naisturvapaikanhakijoiden näkökulmasta</p> <p>- 2017 HAPKE 3: Jalkautetaan vastaanottokeskuksiin psykologisen ensiavun toimintamalli</p>
--	--	--	--	--

				<p>OM: Hyvien käytäntöjen työryhmä ehdottaa raportissaan, että poliisien, syyttäjien, tuomareiden ja muun tuomioistuinhenkilöstön sekä oikeudenkäyntiavustajien uhrisensitiivistä osaamista ja tietoisuutta lisätään tarjoamalla oikeusministeriön ja sisäministeriön hallinnonaloilla säännöllisesti koulutusta uhrin kohtaamisesta, kohtelusta, oikeuksista, suojelutoimista ja trauman vaikutuksista uhriin. (Uhririkosprosessissa – ehdotus hyvistä menettelytavoista uhrien tarpeiden huomioon ottamiseksi. Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 44/2018.)</p> <p>Raiskauskriisikeskus Tukinainen ry on järjestänyt OM:n rahoituksella vuonna 2018 poliiseille, syyttäjille, tuomareille, tuomioistuinhenkilöstölle, oikeusaputoimistojen henkilöstölle ja avustajille oikeusministeriön rahoituksella koulutusta uhrin sensitiivisestä kohtaamisesta ja kohtelusta sekä traumatuntemuksesta. Koulutuksia on järjestetty yhteensä 10 kertaa eri puolilla Suomea.</p> <p>Valtakunnansyyttäjänvirasto järjestää säännöllisesti syyttäjille koulutusta lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa. Vuonna 2018 (syksy) järjestettiin peruskurssi syyttäjille. Kurseilla on ollut perinteisesti muutama paikka varattuna rikostutkijoille ja tuomareille.</p> <p>Vuonna 2019 (syksy) samasta aiheesta järjestetään jatkokurssi ko. rikoksiin jo perehtyneille syyttäjille.</p>
--	--	--	--	--

				<p>Kursseille voidaan ottaa kerralla noin 20- 30 syyttäjää. Kurssit ovat olleet jatkuvasti täynnä.</p> <p>VKSV:ssä toimii myös naisiin ja lapsiin erikoistuneiden syyttäjien ryhmä, jonka tehtäviin kuuluu muiden syyttäjien kouluttaminen, neuvominen ja opastaminen aihealueen syyttäjätehtävissä.</p>
1.20 EDISTETÄÄN NAISVANKILAN HENKILÖSTÖN OSAAMISTA LÄHISUHDEVÄKIVALLASTA JA UHRIN AUTTAMISESTA RIKOSSEURAAMUSALALLA. (ART. 15)	Avoin		<p>OM RISE</p>	<p>Naisvankilan henkilöstöä on koulutettu vuonna 2018 nais erityisen VINN-ohjelman käyttöön. Ohjelmassa käsitellään myös lähisuhdeväkivaltaa ja uhriteemaa (traumatisoituminen yms.). Lisäksi on kehitetty lähisuhdeväkivallan puheeksi oton mallia ja jatkettu lähisuhdeväkivallan käsittelyyn tarkoitetun MOVE! -ohjelman käyttöä ja ohjelman käsikirjan päivittämistä edelleen.</p> <p>Hämeenlinnan uuden naisvankilan (2020) suunnitteluprojektissa on huomioitu palvelukarttaa tehtäessä nais erityisten palvelujen tarve. KEHA:ssa on nimetty nais erityisen työn vastuuhenkilöksi erityisasiantuntija Ulla Knuuti. Lisäksi RISE on aloittanut yhteistyön kahden nais erityisen hankkeen kanssa (edustus hankkeiden ohjausryhmissä): Varjo-hankkeen (Viola ry:n eron jälkeisen vainon tekijöiden ja uhrien auttamishanke) ja Naiset näkyviksi -hankkeen (KRITS:n hanke vapautuville naisvangeille) kanssa. Uhri- ja traumateeman käsittely erityisesti naisvankien kanssa on huomioitu hankkeiden sisällöissä.</p>

<p>1.21 TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN KOTOUTTAMISEN OSAAMISKESKUS JÄRJESTÄÄ YHTEISTYÖSSÄ IHMISOIKEUSLIITON KANSSA KOULUTUSTA MAAHANMUUTTAJATYÖTÄ TEKEVILLE AMMATTILAISILLE JA JÄRJESTÖILLE LIITTYEN TYTTÖJEN JA NAISTEN YMPÄRILEIKKAUKSEN SEKÄ KUNNIAAN LIITTYVÄN VÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISYYN. (ART. 15)</p>	<p>Avoin</p>		<p>TEM</p>	<p>TEM: Koulutuksia on järjestetty Oulussa 4.12.2017 (21 hlöä), Turussa 15.1.2018 (95 hlöä), Tampereella 22.1.2018 (17 hlöä), Vaasassa 12.3.2018 (40 hlöä), Jyväskylässä 14.5. (27 hlöä), Kuopiossa 29.5.2018 (20 hlöä), Rovaniemellä 16.5.2018 (39 hlöä). Osallistujia näissä koulutuksissa yhteensä 259 henkilöä. Lisäksi koulutus tulossa Oulussa 12.12.2018.</p>
<p>1.22 LAADITAAN VÄKIVALLAN TEKIJÄOHJELMIEN LAATUSTANDARDIT POHJATEN ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITON LAATUSTANDARDITYÖLLE. STANDARDIEN LAATIMISEN YHTEYDESSÄ OTETAAN HUOMIOON OHJELMIEN SOVELTUVUUS RANGAISTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOON. (ART. 16)</p>	<p>Avoin</p>		<p>STM/THL OM/RISE</p>	<p>STM/THL: Ensi- ja turvakotien liiton tekijätöiden laatustandardien laatiminen on vielä syksyllä 2018 kesken. Kun työ valmistuu, selvitetään mahdollisuutta ETKL:n työtä hyödyntäen ja pohjana käyttäen valtakunnallisten tekijäohjelmien standardien laatimiseksi.</p> <p>RISE: ETKL:lla on laatustandardien työstäminen edelleen kesken. ETKL on RISE:n tärkeä yhteistyökumppani, ja aihetta sivuten ETKL:n kanssa on tehty yhteistyötä RISE:n lapsi- ja perhetyön linjausten työstämisessä (linjaukset valmistuvat vuoden 2018 loppuun mennessä), joissa käsitellään myös lähisuhdeväkivallan teemaa.</p> <p>ETKL:n kanssa on tehty yhteistyötä myös Vanhempi vankilan portilla -hankkeessa. Osana hanketta ETKL teki selvityksen lapsi- ja perhetyön linjausten toteutumisesta vankiloissa ja aiheesta valmistui myös opinnäytetyö joulukuussa 2018. Selvityksen tulokset on huomioitu tulevissa lapsi- ja perhetyön linjauksissa.</p>

<p>1.23 AKKREDITOIDAAN MOVE!-OHJELMA (PARISUHDEVÄKIVALLAN PUHEEKSI- OTTO-OHJELMA) VUODEN 2018 AIKANA. (ART. 16)</p>	<p>2018</p>		<p>OM/ RISE</p>	<p>RISE: MOVE! -ohjelmaa on käsitelty Akkreditointityöryhmässä vuonna 2018, ja annettu ohjelman käsikirjasta vastaavalle tiimille (Viola ry ja RISE yhdessä) palautetta. Akkreditointi on siis vielä kesken, mutta ohjelmaa on lupa käyttää laitoksissa (ja sitä myös käytetään). Käsikirjaa työstävän tiimin on tarkoitus tuoda käsikirja uudelleen Akkreditointityöryhmän käsittelyyn vuoden 2019 aikana.</p> <p>Tämän lisäksi MOVE! -ohjelmaa aktiivisesti kentälle vienyt RISE:n työntekijä on kehittänyt ohjelman pohjalta lyhyemmän lähisuhdeväkivallan tunnistamis- ja puheeksi otto -mallin, ja kouluttanut sitä kahdessa laitoksessa lähityötä tekevälle valvontahenkilökunnalle.</p>
<p>1.24 ARVIOIDAAN TARPEELLISIA TOIMENPITEITÄ NAISIIN KOHDISTUVAN VIHAPUHEEN VÄHENTÄMISEKSI YHTEISTYÖSSÄ YKSITYISEN SEKTORIN KANSSA VUONNA 2018 JULKAISTAVAN TASA-ARVOBAROMETRIN TULOSTEN POHJALTA. TASA-ARVOBAROMETRI TUO AJANKOHTAISTA TIETOA NAISIIN KOHDISTUVASTA VIHAPUHEESTA VERKOSSA. (ART. 17)</p>	<p>2018– 2019</p>		<p>OM STM SM</p>	<p>OM: Osana oikeusministeriön koordinoimaa Against Hate –hanketta arvioidaan (2018-2019) toimintoja sukupuoleen kohdistuvan vihapuheen vähentämiseksi.</p> <p>STM: Tasa-arvobarometrin tulosten pohjalta tehtävistä jatkotoimenpiteistä ei ole vielä sovittu.</p>
<p>1.25 LEVITETÄÄN TIETOA NUORILLE TARKOITETUSTA, THL:N TASA-ARVOTIEDON KESKUKSEN KOORDINOIMASTA OPPAASTA, JOKA KOSKEE SUKUPUOLEEN LIITTYVÄÄ VIHAPUHETTA. (ART. 17)</p>	<p>Avoin</p>		<p>STM OM</p>	<p>STM: #EmmeVaikene – Mitä on vihapuhe ja miten se liittyy sukupuoleen? -opas sisältää tietoa vihapuheesta ja sen vaikutuksista sukupuolinäkökulmasta. Oppaaseen on koottu ohjeita siitä, miten toimia kohdatessaan vihapuhetta sekä tahoja, joilta voi saada apua. Materiaali on suunnattu 13–18-vuotiaille nuorille.</p> <p>Tasa-arvotiedon keskus (THL) on laatinut oppaan Pohjoismaiden ministerineuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta. Opas on julkaistu Julkari-palvelussa ja sitä jaettiin mm. Tasa-arvopäivillä</p>

				<p>2018.</p> <p>OM: Vihapuhetta koskevan oppaan painos oli lopussa, eli sitä ei ole ollut mahdollista lähettää painettuna versiona eri toimijoille. Opas on yksi toimista, joka mainitaan viharikosten ja vihapuheen vastaisia toimia koskevassa kartoituksessa (https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/80ac0a59-5434-4983-b89e-e2ab0013ba21/2bc22362-57af-452e-b3da-3ef61bb10838/KIRJE_20181005075747.pdf), oppaasta on kerrottu Against Hate -hankkeen tilaisuuksissa ja englanninkielinen versio on toimitettu kroatialaisille hankekumppaneille ja heidän sidosryhmilleen.</p>
--	--	--	--	---

2. UHRIN SUOJELUUN LIITTYVÄT TOIMENPITEET				
TOIMENPITEET	AIKATAULU	ARVIOITU RAHOITUS €	YHTEISTYÖTAHOT/ VASTUUHENKILO	TOIMEENPANO TILANNE (SYYSKUU 2018)
2.1. LISÄTÄÄN ASUKKAIDEN JA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISTEN TIETOISUUTTA VÄKIVALLAN UHREILLE TARKOITETUISTA TUKIPALVELUISTA, KUTEN RIKOSUHRIPÄIVYSTYKSEN TUOTTAMISTA SEKÄ MUISTA ERITYISTUKIPALVELUISTA. (ART. 19)	Avoin		STM THL	Osana MARAK-koulutuksia on levitetty tietoa väkivallan uhreille suunnatuista palveluista, kuten RIKUn palveluista. Nollalinja-palvelua ja turvakotien palveluja on mainostettu laajoilla kansalaiskampanjoilla ja mm. radio- ja somemainonnalla. Lisäksi Luo luottamusta – puutu väkivaltaan -koulutus levittää ammattilaisille tietoa saatavilla olevista palveluista.
2.2. LISÄTÄÄN VÄESTÖN TIETOISUUTTA TURVAKOTIPALVELUISTA OSANA EPRAS-HANKETTA, LISÄKSI MARKKINOIDAAN NOLLALINJA-PUHELINPALVELUA. (ART. 19)	2018– 2019		STM THL	THL vastaa valtion rahoittamien turvakotipalvelujen ja Nollalinjan järjestämisestä sekä markkinoinnista ja mainonnasta. Vuonna 2018 on kohdennettu erilliset kampanjat kummankin palvelun väestön tietoisuuden levittämiseksi.

<p>2.3. TUETAAN KUNTIA VERKOSTOIMAAN JÄRJESTÄMISVASTUULLAAN OLEVAT VÄKIVALLAN UHRIEN YLEISET TUKIPALVELUT HYÖDYNTÄEN PAIKALLISIA YHTEISTYÖKUMPPANUUKSIA KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJOIDEN KANSSA (ESIM. KUNTAINFO). (ART. 20)</p>	<p>2018– 2020</p>		<p>STM</p>	<p>NAPE on asettanut kesällä 2018 järjestötyöryhmän, jonka tehtävänä on mm. vuoden 2019 loppuun mennessä laatia suositus tai malli väkivallan uhrien yleisten tukipalvelujen verkostoimiseksi (tulevissa) maakunnissa.</p>
<p>2.4. VAIKUTETAAN SIIHEN, ETTÄ YLEISTEN TUKIPALVELUJEN JÄRJESTÄMISVELVOLLISUUDEN SIIRTYESSÄ SOTE- UUDISTUKSESSA KUNNILTA MAAKUNNILLE SOSIAALIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT LÄHISUHDE- TAI PERHEVÄKIVALLASTA JOHTUVAAN TUEN TARPEESEEN TARJOTTAVAT TUKIPALVELUT TOTEUTUVAT MAAKUNNISSA. (ART. 20)</p>	<p>2018– 2020</p>		<p>STM</p>	<p>STM edistää yhteistyössä SM:n kanssa väkivallan ehkäisyn huomioimista osana sotemaku-uudistuksen jälkeisiä palvelurakenteita.</p> <p>NAPEn em. järjestötyöryhmän tehtävänä on myös pohtia, millä keinoilla voidaan varmistaa, että palveluohjaus väkivaltatyön palveluihin toimii mahdollisessa tulevassa maakuntatasoisessa monituottajamallissa.</p>
<p>2.5. VAIKUTETAAN SIIHEN, ETTÄ MAAKUNTIEN VASTUULLA OLEVAAN HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEEN SISÄLLYTETÄÄN VÄKIVALLAN EHKÄISYN TOIMEENPANO JA SEURANTA. (ART. 20)</p>	<p>2018– 2020</p>		<p>STM OM SM</p>	<p>THL: Tällä hetkellä eduskuntakäsittelyssä olevan SOTE-järjestämislakiesityksen 32 §:n mukaan THL määrittelee 1 momentin mukaisen maakuntien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seurannan vähimmäistietosisällön, mukaan lukien 7 ja 8 §:ien mukaiset hyvinvointikertomukset. Ns. indikaattori on kesken ja valmistuu vuonna 2019 viimeistään lain astuessa voimaan.</p> <p>Sisäministeriössä sisäisen turvallisuuden strategian alaisuudessa valmisteltavien turvallisuussuunnittelun kansallisten linjausten tarkoituksena on ohjata ja tukea kuntien, seutukuntien ja maakuntien alueella tehtävää turvallisuussuunnittelua. Linjaukset perustuvat valtioneuvoston periaatepäätökseen sisäisen turvallisuuden strategiasta (5.10.2017) ja ne toteuttavat strategian toimenpidekokonaisuutta 7 (Maakunnat ja kunnat).</p> <p>Sisäministeriö lähetti 2.7.2018 sisäisen turvallisuuden ohjausryhmän alaisessa työvaliokunnassa valmistellut "Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset" -luonnoksen</p>

				lausunnoille. Lausuntojen antamisen määräaika oli 31.8.2018. Lausuntoyhteenveto käsiteltiin työvaliokunnassa syyskuussa ja ohjausryhmässä lokakuussa 2018.
2.6. RAHOITUS NOUSSEE REILUUN 19 MILJOONAAN VUONNA 2019, MINKÄ AVULLA PARANNETAAN TURVAKOTIEN ALUEELLISTA SAAVUTETTAVUUTTA. (ART. 23)	2019		STM THL	Vuonna 2018 on avattu neljä uutta turvakotia, minkä myötä turvakotien määrä on noussut 27:ään JA PERHEPAIKKOJEN MÄÄRÄ 179:ÄÄN. Vuoden 2019 talousarviossa ehdotetaan, että rahoitus nousisi 19,55 miljoonaan euroon.
2.7. OSANA TURVAKOTIPALVELUJEN KEHITTÄMISTYÖTÄ LISÄTÄÄN TURVAKOTIHENKILÖSTÖN OSAAMISTA LIITTYEN LÄHISUHDEVÄKIVALTAAN ILMIÖNÄ, KRIISI- JA TRAUMATYÖHÖN TURVAKODEISSA SEKÄ LASTEN, VAMMAISTEN JA IKÄÄNTYNEIDEN KANSSA TYÖSKENTELYYN TURVAKODEISSA. (ART. 23)	2018– 2019		STM/ THL	THL toimeenpanee turvakotipalvelujen kehittämissuunnitelmaa ja on vuonna 2018 esim. kouluttanut turvakoteja kriisityöstä. THL:n turvakotipalvelut on ollut mukana Eprashankkeen Luo luottamusta – puutu väkivaltaan - verkkokoulutuksen luomisessa. LISÄKSI turvakotien sosiaalityöntekijöiden työkokouksissa (2krt/v) puhutaan aina ajankohtaisista asioista ja kehitetään turvakotipalveluita.
2.8. LEVITETÄÄN SEKSUAALIRIKOSTEN UHREILLE TARKOITETTU SERI-TUKIKESKUS ENSIN TURKUUN JA TAMPEREELLE JA MYÖHEMMIN MYÖS KUOPIOON JA OULUUN. (ART. 25)	2018– 2019		STM THL	Vuoden 2019 aikana avautuvat Turku ja Tampere sekä myöhemmin myös Kuopio ja Oulu.
2.9. KEHITETÄÄN LASTEN KANSSA TEHTÄVÄÄ TURVALLISUUDEN PUHEEKSI OTTAMISTA PILOTOIMALLA TURVALLISUUDEN PUHEEKSI OTTAMISEN VÄLINETTÄ JA KEHITETÄÄN LASTEN PALVELUOHJAUSTA PERHEKESKUKSISSA. (PERHEKESKUS-TOIMINTAMALLI VERKOSTOI LAPSIPERHEIDEN PALVELUT TOIMIVAKSI KOKONAISUUDEKSI. PALVELUISSA KEHITETÄÄN VARHAISEN TUNNISTAMISEN JA PUUTTUMISEN TYÖKALUJA MYÖS VÄKIVALLAN JA TURVALLISUUDEN PUHEEKSI OTTAMISEN OSALTA.) (ART. 26)	2018		STM THL	Ensi- ja turvakotien liiton Ylisukupolvisen väkivallan katkaisun hankkeessa on kehitetty ns. Turvakymppi-työkalua, joka on suunnattu lasten kanssa työskenteleville ammattilaisille ja turvallisuuden puheeksi ottamiseksi. Työkalun kehittämisen alkuvaiheen pilotointi tapahtui syksyn 2018 kuluessa vasta ETKL:n omissa lapsityön toimipisteissä. Osana LAPE-kehittämishanketta oli tarkoitus pilotoida työkalua laajemminkin, mutta LAPE-muutosohjelman päättyessä pilotointi on vielä kesken.
2.10. LISÄTÄÄN TIETOUTTA JA OSAAMISTA ERI HALLINNONALOILLE AMMATTIHENKILÖIDEN	JATKUVA		STM THL	STM/THL: Ammattilaisten ilmoitusoikeuksia ja -velvollisuuksia koskevaa tietoa on viety osaksi Luo

<p>ILMOITUSOIKEUKSISTA JA -VELVOLLISUUKSISTA, ESIMERKIKSI LEVITTÄMÄLLÄ ”LUO LUOTTAMUSTA, SUOJELE LASTA” - OPASTA JA KOULUTTAMALLA MM. PERHESURMIEN ESTÄMISEKSI TEHDYSTÄ LAKIMUUTOKSESTA ELI AMMATTIHENKILÖN OIKEUDESTA ILMOITTAAPOLIISILLE VÄLTTÄMÄTTÖMIÄ SALASSA PIDETTÄVIÄ TIETOJA HENKEEN JA TERVEYTEEN KOHDISTUVAN UHKAN ARVIOINTIA JA UHKAAVAN TEON ESTÄMISTÄ VARTEN. (ART. 28)</p>			<p>SM POHA OKM</p> <p>luottamusta – puutu väkivaltaan -koulutusta, joka julkaistaan keväällä 2019. (Kts kohta 1.19) Lisäksi Luo luottamusta – suojele lasta -koulutusta on levitetty osana Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma LAPEa. Opas löytyy THL:n verkosta osoitteesta: https://verkkokoulut.thl.fi/documents/401561/412953/Luo+luottamusta+opas.pdf/cc22de1c-950d-70e8-933d-38f79ef4eca1</p> <p>SM/POHA: Poliisihallitus ja Poliisiammattikorkeakoulu osallistuneet OM:n työryhmään - Uhri rikosprosessissa – ehdotus hyvistä menettelytavoista uhrien tarpeiden huomioon ottamiseksi. Raportti julkaistu 31.10.2018 - OM:n julkaisu 44/2018.</p> <p>Raportin suositukset huomioidaan poliisin toiminnassa - mm. kuulustelupöytäkirjan ja kutsulomakkeen osalta liittyen uhrin ohjaamiseen yms. Harkittu mm. sitä, että po. ohjeita voisi kytkeä osaksi kuulustelupöytäkirjan tulostusta.</p> <p>Poliisi on opastanut ja kouluttanut muun muassa sosiaali- ja terveysalan henkilöstöä valtakunnallisissa ja paikallisissa tilaisuuksissa (mm. Kriisityön päivät 2018) ammattihenkilöstön oikeudesta ilmoittaa poliisille välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja henkeen ja terveyteen kohdistuvan uhan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten.</p> <p>STM - SM (/POHA) valmistelivat yhteistä käsikirjaa poliisin ja terveydenhoitoalan yhteistyökysymyksistä ja tämä aihe olisi ollut yhtenä teemana käsikirjassa. STM ja SM pyrkineet myös laatimaan ohjeistusta omaaloitteisesti ilmoitusoikeudesta. Käsikirjan / ohjeistuksen valmistelu</p>
--	--	--	---

				keskeytettiin STM:n aloitteesta loppukeväästä 2018.
2.11 LAPSEN HUOLTO- JA TAPAAMISOIKEUTTA KÄSITTELEVÄSSÄ LAKIUUDISTUKSEN VALMISTELUSSA HUOMIOIDAAN VÄKIVALTA JA VARMISTETAAN LAPSEN TURVALLISUUS. (ART. 31)	2018		OM	Hallitus antoi kesäkuussa 2018 eduskunnalle esityksen lapsenhuoltolain muuttamiseksi (HE 88/2018). Lapsenhuoltolakiin ehdotetaan mm. lisättäväksi nimenomaiset säännökset väkivallan huomioon ottamisesta lapsen huolto- ja tapaamisoikeutta koskevan asiaa ratkaistaessa. Lisäksi ehdotetaan säännöksiä tuetuista ja valvotuista tapaamisista sekä valvotuista vaihdoista. Esitys on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä.
2.12 LISÄTÄÄN POLIISIN JA SYYTTÄJIEN TIETOUTTA RAISKUKSEN TUNNUSMERKISTÖN 2. MOMENTIN ERITYISPIIRTEISTÄ SITEN, ETTÄ SE OSALTAAN VARMISTAA LAINSÄÄDÄNNÖN TARKOITUKSEN TOTEUTUMISEN. (ART. 36)	AVOIN		OM/ VKSV SM POHA	SM: Poliisin AMK -tutkinnon koulutuksessa rikosoikeuden opetuksessa tätä kyseistä tunnusmerkistöä koulutettaessa korostetaan tätä näkökulmaa. Asioita on käsitelty mm. poliisitoiminnan neuvottelupäivillä, rikostorjunta vastaavien päivillä ja tutkinnanjohtajakurssilla. VKSV: Raiskaustunnusmerkistöä kokonaisuudessaan 2. momentin erityispiirteet mukaan lukien käsitellään aikuisiin kohdistuvia seksuaalirikoksia koskevilla VKSV:n kursseilla, joita järjestetään säännöllisesti syyttäjille. Seuraava kurssi toteutuu todennäköisesti 2020.
2.13 PAKKOAVIOLIITTOJEN ESIINTYMISESTÄ JA ILMITULOSTA SUOMESSA TEHDYN SELVITYSMUISTION TULOSTEN POHJALTA	2018– 2019		OM STM	OM: Vuonna 2017 oikeusministeriö järjesti eri

<p>LAADITAAN PAKKOAVIOLIITTOJEN TORJUNNAN JA EHKÄISYN TILANNEKUVA JA KARTOITETAAN VIRANOMAISTEN OHJE- JA KOULUTUSTARPEET (HUOMIOIDEN MYÖS MUITA KUNNIAAN LIITTYVIÄ VÄKIVALLAN MUOTOJA). (ART. 37)</p>			<p>SM OKM</p>	<p>viranomaistahoille pakkoavioliittoja koskevan ajankohtaiskeskustelun, jonka tarkoituksena oli käydä läpi muun muassa nykyiset ilmoitusvelvollisuudet ja niiden edellyttämät toimenpiteet sekä ohjeistukset ja koulutus ja niiden toimivuus. Kokouksessa käsiteltiin pakkoavioliittojen ohella myös muita maahanmuuttajanaisten oikeuksien toteutumista koskettavia ja aiheeseen läheisesti liittyviä teemoja, kuten tyttöjen silpominen ja niin sanottu kunniaväkivalta. Oikeusministeriö julkaisee lähiaikoina muistion, johon on koottu jatkotoimenpiteitä.</p> <p>STM osallistui pakkoavioliittoja koskevaan keskustelutilaisuuteen, jonka OM:n järjesti JOULUKUUSSA 2017.</p>
<p>2.14 LAADITAAN UUSI FGM-TOIMINTAOHJELMA VUOTEEN 2020 SAAKKA, MINKÄ JÄLKEEN SE SISÄLLYTETÄÄN SEKSUAALI- JA LISÄÄNTYMISTERVEYDEN TOIMINTAOHJEMAAN, LISÄKSI KEHITETÄÄN AMMATTILAISTEN KOULUTUSTA ILMIÖN PUHEEKSI OTTAMISESTA JA ILMOITUSVELVOLLISUUKSISTA. (ART. 38)</p>	<p>2018– 2019</p>		<p>STM/ THL</p>	<p>FGM-toimintaohjelman valmistelu on meneillään THL:ssä, JA TOIMINTAOHJELMA ON TARKOITUS JULKAISTA VUODEN 2018 LOPPUUN MENNESSÄ.</p> <p>THL on järjestänyt yhteistyössä STM:n kanssa FGM-työkokouksia vuosittain vuodesta 2013 alkaen. Työkokouksissa on levitetty ajankohtaista tietoa FGMn ehkäisystä kerrallaan noin 100 osallistujalle sote- ja sivistysalan kentältä.</p>
<p>3. TOIMENPITEET TEKIJÖIDEN VASTUUSEEN SAATTAMISEKSI</p>				
<p>TOIMENPITEET</p>	<p>AIKATAULU</p>	<p>ARVIOITU RAHOITUS €</p>	<p>YHTEISTYÖTAHOT/ VASTUUHENKILÖ</p>	<p>TOIMEENPANO TILANNE (SYYSKUU 2018)</p>
<p>3.1. ARVIOIDAAN RIKOSPROSESSIA UHRIN NÄKÖKULMASTA JA KARTOITETAAN HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ OIKEUSMINISTERIÖN ASETTAMASSA TYÖRYHMÄSSÄ UHRIN TARPEIDEN</p>	<p>AVOIN</p>		<p>OM</p>	<p>OM: Työryhmän raportti (Uhri rikosprosessissa – ehdotus hyvistä menettelytavoista uhrien tarpeiden huomioon ottamiseksi. Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja</p>

<p>HUOMIOIMISEKSI RIKOSPROSESSISSA. TYÖRYHMÄTYÖN ARVIOIMIEN KEHITTÄMISTARPEIDEN POHJALTA VALMISTELLAAN MAHDOLLISET SUOSITUKSET HUOMIOIDEN SYYTTÄJIEN JA TUOMIOISTUINTEN RIIPPUMATTOMUUS. (ART. 49)</p>			<p>VSKV SM POHA</p>	<p>44/2018) on julkaistu 31.10.2018. Raportissa työryhmä tekee useita ehdotuksia hyväksi menettelytavoiksi uhrien tarpeiden huomioon ottamiseksi rikosprosessissa sekä viranomaisten tietoisuuden ja osaamisen lisäämiseksi uhrien tarpeista. Linkki raporttiin:http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-721-2.</p> <p>Valmistelussa koulutusseminaari 24.-25.9.2019 poliisihallinnon täydennyskoulutuksena - liittyy aiheeseen.</p> <p>Uhrin kohtaamista käsitellään poliisin tutkintokoulutuksissa sekä AMK-koulutuksessa, että YAMK-koulutuksessa.</p> <p>Poliisihallitus ja Poliisiammattikorkeakoulu osallistuneet OM:n työryhmään - Uhri rikosprosessissa – ehdotus hyvistä menettelytavoista uhrien tarpeiden huomioon ottamiseksi. Raportti julkaistu 31.10.2018 - OM:n julkaisu 44/2018. raportin suositukset huomioidaan poliisin toiminnassa - mm. kuulustelupöytäkirjan osalta.</p>
<p>3.2. TUETAAN MARAK-TOIMINTAMALLIN LEVIÄMISTÄ EDELLEEN JA VAKIINNUTETAAN SE OSAKSI MONIAMMATILLISTA VÄKIVALLAN VASTAISTA TYÖTÄ. (RISKIN ARVIOIMISEN TYÖVÄLINEEN KOULUTTAMINEN SISÄLLYTETÄÄN MAHDOLLISUUKSIEN MUKAAN KAIKKEEN LÄHISUHDEVÄKIVALLAN KOULUTUKSEEN VÄKIVALTATYÖTÄ TEKEVILLE AMMATILAISILLE KUNNISSA JA POLIISEILLE (SEKÄ OHJATAAN 40 000 EUROA MARAK- TOIMINTAMALLIN TOIMINTAMÄÄRÄRAHOIHIN.) (ART. 51)</p>	<p>JATKUVA</p>	<p>40 000 EUR</p>	<p>STM THL</p>	<p>STM on tukenut THL:a kehittämis- ja koulutuspäivän järjestämisessä 4.12.2018. Koulutustilaisuuteen osallistuvat kaikkien 36 MARAK-työryhmän puheenjohtajat ja sihteerit.</p> <p>Lisäksi riskinarvioinnin työvälineen kouluttaminen on sisällytetty luo luottamusta - puutu väkivaltaan - koulutukseen.</p>
<p>3.3. SELVITETÄÄN MAKSULLISUUDEN VAIKUTUSTA LÄHESTYMISKIELLON HAKEMISEEN. (ART. 53)</p>	<p>AVOIN</p>		<p>OM</p>	<p>OM: Eduskunta edellytti tuomioistuinmaksulain hyväksyessään, että uudistuksen vaikutuksia muun muassa lähestymiskiellon hakemiseen seurataan. Oikeusministeriö laatii tuomioistuinmaksujen korotusten vaikutuksia</p>

				asiamääriin koskevan selvityksen vuoden 2019 alussa. Samassa yhteydessä ministeriö arvioi lain mahdollisia muutostarpeita.
4. TOIMENPITEIDEN YHTEENSOVITTAMINEN				
TOIMENPITEET	AIKATAULU	ARVIOITU RAHOITUS €	YHTEISTYÖTAHOT/ VASTUUHENKILÖ	TOIMEENPANO TILANNE (SYYSKUU 2018)
4.1. SELVITETÄÄN, MITEN VÄKIVALLAN VASTAISTA VERKOSTOA VOITAISIN VAHVISTAA.	JATKUVA		STM/ NAPE	
4.2. SEURATAAN UUSIA NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN ILMIÖITÄ, ESIMERKIKSI UUTTA TEKNOLOGIAA HYVÄKSIKÄYTTÄEN TAI DIGITAALISESSA MEDIASSA TAPAHTUVAA NAISIIN KOHDISTUVAA VÄKIVALTA.	JATKUVA		NAPE	
4.3. LAADITAAN NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN TORJUNNAN TOIMIKUNNALLE VIESTINTÄSUUNNITELMA.	2018		NAPE	NAPE: Viestintäsuunnitelma on laadittu osana vuoden 2018 toimintasuunnitelmaa.
4.4. TOIMEENPANOSUUNNITELMAN PUOLIVÄLISSÄ TARKASTEELLAAN MAHDOLLISIA LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOSTARPEITA.	2019		NAPE	

4.5. SELVITETÄÄN, ONKO NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN TORJUNNAN TOIMIKUNNALLE MAHDOLLISTA TULEVAISUUDESSA KOHDENTAA ERILLISTÄ MÄÄRÄRAHAA.	JATKUVA		NAPE	
--	---------	--	-------------	--